

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Theologiæ Sacramentalis Scholasticæ Et Moralis Pars ...

Ad Mentem Doctoris Subtilis Ioannis Duns Scoti D. Augustino conformen

In Qua Tractatur De Impedimentis Matrimonii, Usu Et Divortio

Bosco, Jean a

Lovanii, 1685

Concl. XVI. Modi naturalis inversio non reddit congressum conjugalem
vitiosum mortaliter.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73448](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73448)

alia, qua simpliciter vovit? Non videtur, quod teneat Matrimonium, cum neuter possit debitum exigere. Pone eos vovisse, quod nunquam exigent. Dico, quod bene tenet Matrimonium: quia uterque potest reddere. Sed quomodo, cum reliquis non exigat? Respon. uterque enim si sciat alterum indigere, nec posse exigere, reliquo debet commiseri, & uterque reddere dicitur. Igitur disparitas est; quod qui vovissent mutuo consensu castitatem, nec petere possent nec reddere; & ideo ipsorum votum obligat cum periculo incontinentiæ alterius; sicut eorum, qui non sunt conjugati.

536. Et ideo Sanchez sup. ait: Idemque consequenter dicendum est, si votum absolutum ante aut post Matrimonium conjuges emisserint, non communi consensu. Quia id votum non eximit ab obligatione reddendi; sed solum obligat ad non petendum. Secus autem dicendum esset, si conjuges per viam pacti mutuo consensu castitatem vovissent. Quia jam nec petendi, nec reddendi facultatem habent.

An tali casu sit obligatio ad copulam. Insuper in casu primo, in quo loquitur Glossa citata, videlicet, quando conjuges vovissent se non petituros, & sentirent in altero incontinentiæ periculum, non tantum posset alter licite accedere, sed teneretur. Quia ea est redditio, & in illo discrimine obligatur quilibet conjux alteri subvenire. Haec tenet Sanchez.

537. Equidem si tali casu vinculum matrimoniale obliget ad petendum debitum, secluso voto; consequenter dico, etiam obligare posito voto; videtur enim hujusmodi votum intelligendum, salvo jure matrimoniali, sive strictæ, sive latæ justitiæ; secus si non sit obligatio, nisi communis charitatis subveniendi proximo; cum enim alia via possit & debeat continere, quod ex malitia sua nolit, non videtur per se excusare ab obligatione voti. Sicut etiam periculum propriæ incontinentiæ, secundum communem sententiam, non sufficit seclusa dispensatione; quamvis præbeat justam causam dispensandi. Nam alia via potest & verò debet continere.

538. Censens, quod ille, qui vovisset castitatem, posset contrahere Matrimonium sine dispensatione, eò quod id foret necessarium ad impediendam incontinentiam propriam vel alterius? Scio, quod non censeas. Si ergo conjux non habet aliam obligationem petendi debitum, ut impediatur incontinentiam alterius, liquet non posse petere sine dispensatione.

Si dixeris: tali casu non petit, sed reddit. Respondeo: ergò habet majorem obligationem; quia ex justitia, saltem latè dicta, tenetur reddere, & non ex sola tantum charitate. Vide quæ de hac obligatione alibi diximus.

539. Et nota: obligatum voto castitatis, debere cavere, ne det conjugi aliquam occasionem, cur à petendo deterreatur; quia hæc ratione contra jus ipsius faceret. Item: omnino consulendum esse, ut vir conjugi aperiat, se non posse petere debitum; eamque hortetur, ut quoties placuerit, liberè petat, & hæc ratione in plena libertate eam constituat. Ita Coninck sup. n. 48.

Bosco de Matrim. Pars II.

Neque his repugnat Sanchez sup. n. 10. ubi ait: Nefas est, si conjux interdictus à debiti petitione incitet non interdictum, ut debitum petat. Quia id exigere est. Quod etiam docet Averfa q. 21. sect. 7. §. Limitari tamen, in fine, dicens: Licebit etiam conjugi impedito manifestare alteri suum impedimentum, ne expectet petitionem ejus, quamvis noscat ex hoc fore, ut alter frequentius petat. Non tamen licebit eum rogare & invitare ut petat: quia hoc jam esset ex parte sua petere, quod ei non licet. Sic ille.

Sed (sicut dixi) id non repugnat doctrinæ Regii, qui solum loquitur de hortatione in genere, ostendendo alteri, quid jure possit facere, ut patet ex verbis ejus: Sanchez autem & Averfa intelligunt invitationem seu incitationem hic & nunc, quando alter, probè sciens jus suum, non vult petere.

Sed nunquid impeditus tenetur alteri indicare votum suum, vel aliud impedimentum, ut à petendo absteat; maximè, si nōrit fore, ut non petat? Negat Sanchez sup. n. 9. Quia actus concubitus reddendo definit esse voti vel præcepti materia, durante obligatione reddendi ob Matrimonium. Atque hæc satis pro hoc loco de voto Religionis, castitatis & sacri Ordinis. Qui plura voluerit adeat Sanchium, & inveniet. Ego illis supersedeo, quia magis propriè spectant ad materiam de Voto, quam hic non suscepimus explicandam.

Proprium omnino huic loco est, disputare, utrum ratione modi vel situs reddatur vitiosus congressus conjugalis. Erit igitur

CONCLUSIO XVI.

Modi naturalis inversio non reddit congressum conjugalem vitiosum mortaliter.

Intellige 1. per se; nam per accidens posset esse peccatum mortale, ut patebit ex dicendis. Secundò: sive fiat à latere, sive sedendo, sive stando; sive præposterè, seu viro succumbente. Ita docet Sanchez, cum Sanchez. Alijs, quos citat, lib. 9. disp. 16. n. 3. Et sequuntur Pontius lib. 10. c. 11. Castil. disp. 9. n. 63. Averfa q. 21. sect. 5. §. secundò, Herinx disp. 7. n. 23. & Alij; quamvis etiam Multi oppositum doceant, quos vide apud Sanchez sup. n. 2.

Ipsè autem n. 3. probat suam sententiam & nostram Conclusionem, Primò; quia semen non recipitur in fœmineam matricem per infusionem seu descensum, sed per attractionem, eò quod sit virtus naturalis in ea, semen attrahens, sicut in stomacho respectu cibi. Ergò nullus corporis situs in concubitu obstat generationi; ac proinde non

Q999

confti.

An possit ipsum incitare ad petitionem. Sanchez & Averfa.

540.

An debeat alteri indicare votum suum. Sanchez.

541.

Quomodo Conclus. intelligenda. Pontius. Castil. Averfa. Herinx.

Probatur Concl. 1.

constituet culpam lethalem; cum servetur finis Mairimonij legitimus, qui est posse sobolem concipi: & inordinate quærere delectationem intra Mairimonij limites, solum sit culpa venialis.

542.
Secundò.

Secundò: quia est abusus, ac naturalis ordinis perversio in solis accidentalibus, cum vas legitimum servetur; sicut dum conjuges gratiâ voluptatis captandæ copulantur: nec tenentur conjuges majorem prolis certitudinem curare: satis est, illius conceptionem non impedire. Hæc ille.

Substantia itaque actûs non est contra naturam, sed solum modus; in quo non reperitur gravis deordinatio. Imò aliquando nulla, dum scilicet aliqua rationabilis causa adest, v.g. ægritudo, dispositio corporis, periculum abortûs &c. ut notat Sanchez sup. n. 7.

543.
Distinctio
modi natu-
ralis in con-
cubiu est
venialis.

Absente autem tali causâ, certum est apud Omnes, committi peccatum veniale, idque gravius aut levius, secundum quod modus est magis vel minus contra naturam: v.g. gravius est peccatum, si fiat propostere, vel viro succumbente, quam si à latere, vel stando aut sedendo; quia per modum præposteriorum homo magis fit similis bestijs, quibus ille modus naturalis est: modus etiam succumbendi magis repugnat receptioni feminis: quia tamen absolute potest sequi generatio, ut Sanchez & Alij supponunt, hinc excusari potest à mortali.

544.
An nun-
quam impe-
diat genera-
tionem?
Pontius du-
bitat, &
Medicis id
relinquit.

Sed enim, dicit aliquis: unde constat veritas hujus suppositi. Mihi (inquit Pontius sup. n. 2.) difficile videtur id quod assumitur; nullo scilicet coeundi modo ex his, quos excogitavit libido, impediri generationem. Quare hanc rem Medicis relinquamus; Theologis, qui cælibem vitam agentes experimento discere non possunt, speculari turpe, scribere turpius est. Quare id à Medicis definitum accipiamus, & illos Confessarij consulant, cum ejusmodi casus in Confessionibus occurrerint. Ita Basilus.

545.
Ipsam re-
darguit
Perezinus.

Contra quem insurgit Matr. Perez de Matr. disp. 49. sect. 7. n. 11. dicens: Non satis video, quid Basilus his verbis innuere voluerit. An fortè lædere nostri Doctoris religiosam munditiam ac puritatem seu virginalem modestiam, ab ipso divinâ gratiâ obtentam? Non creditur de viro religioso & docto tam gravis injuria & offensio. An potius Theologos animadvertere, ut eos talis cognitionis ac scientiæ pudeat, quasi à sua professione ac cælibi statu valde alienæ? Hoc saltem ex verbis relatis evidenter colligitur, cum clarè præscribat illud Medicis relinquendum, & ut ab ipsis definitum accipiendum; & expressè dicat: Theologis id speculari turpe esse, & scribere turpius. Ponderentur hæc ultima verba, quæ non ita consideratè dicta videntur. Nam tamen in hujusmodi doctrinis dilucidandis nonnulla sint puris mentibus satis molesta: quis tamen non videat, ea perfectè enucleare in bonum anima-

Existimans
id ad Theo-
logos perti-
nere.

rum, non ad Medicum, sed ad Theologum pertinere? Nonne Theologis omnino incumbit obligatio ac necessitas ea sciendi, ut obvictur periculis conscientiarum, & ignorantis Confessoriorum; ne ex incertitia sequantur quàm plurima peccata ex conscientia erronea confurgentia?

Quod si ea speculari, seu speculativè tractare, turpe esset ac inhonestum Theologis: cur non esset quoque Philosophis ac Medicis indecens, turpe, præter-decorum; ac deforme, quorum imbecillitatem potiori jure ac fragilitatem extimescere possumus. Quod si quis parum pius, seu valde sceleratus, eâ scientiâ abutens inde excitaretur ad experientias illicitas: quid inde? Sic enim nec de ea re scribere aut typis mandare debuissent Albertus Magnus, Cajetanus, Sylvester, Victoria, Sotus, Rosella, Angelus, & alij sexcenti viri doctissimi ac pijsissimi, tot libros ac Summas casuum conscientiæ, à quibus improbi & vitiosi homines illiciti possent ad nova & prius incognita flagitia perscrutandum & experiendum. Uno verbo: panem, vinum, ignem, noctem, solem de medio tollas necesse est, si voles tollere, quidquid abuti mali homines solent. Nam creaturæ omnes insipientis laquei sunt. Mundis igitur omnia munda sunt. Unde illa speculari & scribere in bonum animarum, non solum non turpe, sed valde honestum est ac decens, & bono Ecclesiæ & conscientiarum utile ac necessarium. Usque adhuc Perezus.

Tu cogita, an spectet ad Theologos perfectè enucleare, qui cibi sint noxij, qui autem maxime convenientes corporali hominum sanitati; & non potius ad Medicum? Vulgariter dicitur: *Unicuique in sua arte credendum est.* Et certum est, scientiam Medicinæ ea considerare, quæ spectant ad generationem hominum, & bonam eorum valetudinem conservandam, potius quàm Theologiam.

Quare si iudicio Medicorum aliquo coeundi modo ex his, quos excogitavit libido, generatio impediatur, noli illos, qui sic coeunt, à peccato mortali excusare. Quod probè sciens Sanchius sup. nu. 5. ait: Temperatur tamen nostra sententia, nisi tali concumbendi modo generatio impediatur; quia semen receptum intra vas foemineum minimè retinetur; sed foras expellitur ratione modi extraordinarij concubitûs. Ita temperant Cajet. Rosella, Angelus & Alij. Sed hæc moderatio vera est in se; si enim impeditur generatio, manifestum esset lethale scelus contra naturam. At non est necessaria. Quia nec impeditur generatio, nec effusionis feminis extra vas est periculum, ratione virtutis attractivæ Matricis. Sic ille.

An consuluerit Medicos, nescio; ipse, cum cælibem vitam egerit, experimento discere non potuit. Citat interim Theologos, qui id docent. Et addit: Quare si experientiâ constaret, in eo concumbendi modo semen minimè retineri, sed effundi

546.

An id spe-
culari magis
turpe sit
Theologis,
quam Me-
dicis.

Negat Pe-
rez.

547.

Inuicem
Auctoris.

Modus, qui
impediens
generatio-
nem, foret
mortalis.
Sanchez.

Cajet.
Rosella.
Angelus.

548.

Quod inel-
ligit Sanchez
quando per
se impediatur.

effundi ob foeminei vasis nimiam humiditatem vel laxitatem, esset peccatum mortale juxta Omnes : quia impeditur generatio, quæ est finis principalis Matrimonij. Contrarium tamen ego intelligerem, si effusio illa non ex concumbendi modo, sed ex aliquo morbo confurgeret. Quia non est situs in causa effusionis, & præter intentionem conjugum dantium operam rei licitæ evenit, nec impedimentum retinendi est perpetuum. Sic ille.

Secus, si id contingat ex aliquo morbo.

549.

Pontius satis est, quod in hac femina constet generationem impediri.

Sed hoc non placet Pontio lib. 10. c. 11. n. 3. ubi ait : Si experimento constet, foeminam aliquam ratione suæ debilitatis, complexionis & temperamentis, semen non retinere, si aliquo certo copulæ modo conjungantur, cum tamen retineatur alio, esse peccatum mortale, uti illo modo, quamvis ex se non esset impeditivus generationis. Satis enim est ad malitiam peccati, in hac femina experimento compertum, generationem impediri, cujus oppositum sine fundamento docet Tho. Sanchez disp. cit. n. 5. Ita Basil.

550.

An hi Aures sibi apponantur, ex Perezio.

At verò Perezius sup. n. 12. ait : Neque oppositum docet Sanchez disp. 16. cit. n. 5. ut patet attentè legenti ; quidquid dicat Basilus c. 11. cit. n. 3. Sic ille. Nam loquitur in casu, in quo illa effusio non confurgit ex modo concumbendi ; sed purè putè ex morbo, ita, ut tamen naturaliter concumberent, nihilominus confurgeret. Et tunc verum est, quod illa effusio eveniat præter intentionem conjugum, dantium operam rei per se licitæ, scilicet copulæ conjugali. Ac proinde causa, quæ excusaret talem concubitum naturalem a graviori peccato, quidni etiam excusaret concubitum præternaturalem ?

Non sufficit qualibet effusio seminis extra vas ad peccatum mortale.

Sanchez. Perez. Pontius.

Præterea observat Sanchez sup. (quem sequitur Perezius sup.) ex aliqua seminis effusione extrà vas non concludi, variationem debiti situs esse mortalem. Quia solet matrix aliquando parum seminis retinere, quod ad generationem sufficiens sit, expulso reliquo. Idem docet Pontius sup. dicens : non esse peccatum mortale, si eo copulæ modo aliqua pars seminis elabatur, dummodò retineatur alia. Docent enim Medici, non totam seminis quantitatem in matrice retineri.

Oppositum sones Dicast.

Sed hæc doctrina (inquit Dicast. sup. n. 65.) larga mihi & nimis laxa licentia videtur : est enim prodigere semen humanum absque rationabili causa ; quia conjuges, ut suppono, alioquin ad talem situm non habent jus, propter impedimentum aut difficultatem utendi naturali situ, quin potius facile possent illum servare.

Evasio præcluditur.

Nec refert : si dicatur, id esse per accidens, & præter intentionem. Nam supposito, quod tale periculum prævideatur, & sic congregiendi non utatur jure suo, non censetur id resultare per accidens ex usu sui juris. Neque enim habet jus ad sic congregiendum, quando aliter potest & debet. Unde in tali casu meritò censetur causa moralis illius effusionis extrà vas, quam non solum permittit, sed etiam efficit, adhibendo modum, ad quem non habet jus.

Bosio de Matrim. Pars II.

Quæ ratio & doctrina maximè vim habet in sententia verissima, & mihi certa ; quod vel minimæ particulæ seminis deliberata administratio extra legitimum conjugium, aut legitimum vas, sit peccatum mortale, neque in ea re sit locus parvitati materiæ. Negari autem non potest, quin illa pars, quæ in tali casu effunditur, sit æquè administrata, atque illa, quæ intra vas legitimum recipitur ; & tamen administratur prævidendo (ut supponimus) ex tali modo, ad quem non habet jus, fore extrà vas effundendam. Hactenus Dicast.

552. *Minima effusio seminis extra vas est peccatum mortale.*

Ego quidem, si illa effusio proveniret ex ipso modo concumbendi, ita ut, si naturali modo concubitus fieret, nullum esset periculum effusionis, aut nulla effusio, existimarem esse peccatum mortale ; secus, si aliunde, ita ut etiam pars seminis effunderetur, tamen naturalis modus servaretur. Ceu enim tunc illa effusio excusaretur à peccato mortali in naturali concubitu, eadem ratione etiam excusari posset in concubitu extraordinario.

Approbat in Auctor. si ex ipso modo concumbendi proveniat

Nec obstat : quod hic foret vitiosus (si nullam habeat justam causam) ille autem licitus concubitus : quia equidem verum est, quod sequeretur per accidens, non ex modo illo concumbendi, qui solum illicitus est ; sed ex substantia, sive ex ipsa copula, (quæ per se licita est) & ex infirmitate aut alio accidente inculcabiliter annexo.

553. *Occurrit objectioni.*

Notat autem Sanchez sup. confitentem situm extraordinarium in concubitu, servato legitimo vase, non esse necessariò interrogandum de effusione seminis extrà vas, evenit nec ne, vel expertusne sit illius periculum. Quia hæc non frequenter, sed rarissimè accidunt. Sic ille.

An confiteus extraordinarium situm, debet interrogari de effusione Sanchez.

Sed si frequenter accidunt, sive rarissimè, cum sint peccata mortalia, quando accidunt præcisè ex illo modo concumbendi, nemo dubitat, quin sint confitenda. Et verò quis revelavit Sanchio, quod hæc rarissimè accidunt ? Nam experimento non potuit discere, & illi, qui experiuntur, fortè tacent præ verecundia, aut quia ignorant, ea esse peccata mortalia.

Rogas : an sit mortale, variare situm, ne ita certa sit proles ? Negat Sanchez sup. n. 6. & Alij cum ipso. Quia, inquit, non tenentur certioremodum ad prolem concipiendam eligere ; sicut minimè tenentur uti medijs aliquibus faciliori conceptioni deservientibus ; sed suæ obligationi satisfaciunt, si nihil efficiant, quò conceptioni obstat : nec carendi proles desiderium est mortale. Quod si animus esset omninò impedire foetum, licet concumbendo his modis minimè impediatur, esset peccatum mortale contra naturam. Quia cum actus internus & externus sint ejusdem malitiæ, sicut impedire generationem est mortale contra naturam illius actus, quem natura ad proles conceptionem retulit, ita velle impedire erit. Ita Sanchez. Et meritò.

554. *An sit mortale variare situm, ne ita certa sit proles. Negat Sanchez.*

Difficilius dubium est ; an conjugi exigenti debitum modo indebito, quoad situm, teneatur aut licitè possit alter reddere. Et quidè non posse reddere

555. *An exigenti debitum modo inde-*

bitio debent reddi.

dere, multò minus teneri, quando sic concumbere esset peccatum mortale, propter effusionem seminis, juxtà jam dicta, Omnes fatentur; quippè est contrà naturam, atque perinde, ac si vir peteret, ut uxor cooperaretur sibi ad pollutionem. Quare (inquit Sanchez sup. n. 8.) nullus timor etiam mortis excusaret tunc foeminam reddentem.

556. Debet reddi, quando peccatio est honesta.

556. Similiter Omnes concedunt, mulierem non solum posse, sed etiam debere reddere, quando vir petens est immunis culpæ, etiam venialis. Quia non est, unde excusetur; cum modus ille tunc nec inhonestus, nec vitiosus sit. Quando autem est venialis culpa in exigente, est tota difficultas.

Quid si sit peccatum veniale? Sanchez.

Mihi (inquit Sanchez sup.) probabilius est, teneri reddere. Ducitur: propter doctrinam, quæ ait: teneri conjugem reddere, quando exigens solum venialem culpam admittit. Sed quia hæc doctrina generaliter intellecta nobis non placet, ut patebit ex Concluf. fin. hujus Sectionis; idèò neque sententia in eà fundata.

557. Univerſim non tenetur reddere.

Dico ergò; univèrsim non teneri reddere: quòd conjux nullum habeat jus petendi copulam modo non naturali, quando modus naturalis physicè & moraliter est possibilis, ut suppono hic esse; quia aliàs non esset culpa venialis. Et negari non potest (inquit ipse Sanchez sup.) hoc esse probabile, eò vel maxime; quia est probabile, variationem sitûs esse culpam mortalem in petente. Quare benè dixit Henriquez lib. 11. de Matr. c. 16. n. 6. vix teneri uxorem reddere viro succubanti. Et rationem subdit in Commento, lit. S. propter probabilem rationem gravis culpæ. Ita Sanchez.

Henriquez.

558. Variatio sitûs aliquando est culpa mortalis. D. Tho.

558. Enimverò variationem sitûs aliquando esse culpam lethalem, præter Alios, tradit Doct. Angel. 4. dist. 31. in fine in exposit. lit. ubi hæc lego: *Vsus contra naturam conjugij est, quando debitum vas præmittit, vel debitum modum à natura institutum, quantum ad situm; & in primo semper est peccatum mortale, quia proles sequi non potest; unde totaliter intentio naturæ frustratur; sed in secundo modo non semper est peccatum mortale, ut quidam dicunt, sed potest esse signum mortalis concupiscentiæ: quandoque etiam sine peccato esse potest, quando dispositio corporis alium modum non patitur; aliàs tantò est gravius, quantum magis à naturali modo receditur.*

Sed non specificat aliquem casum, in quo sola variatio sitûs sit peccatum mortale: & idèò, dicit aliquis, intelligi posset, juxtà antea dicta, & ab Omnibus admissa, de tali casu, in quo foret periculum effusionis seminis, cum totali frustratione intentionis naturæ.

559. Quando sit talis culpa, ex Abulensib.

559. Magis explicatè & specificatè loquitur Abulensis cap. 5. Matth. q. 227. ubi tractans de modo concumbendi à latere, sedendo aut stando, ait: Ubi causa justa abest, nil certum definiri posse; at magis ab ijs cavendum esse, tamquam à culpa lethali. Et q. 228. loquens de modo præpostero, bestiarum more, dicit esse lethalem; quando iusta causa desideratur,

obque solum voluptatem talis modus exercetur. Et q. 230. dicit, modum, quo foemina incubat, semper esse mortalem.

Et de hoc modo (teste eodem Auctore) Alii qui exponunt locum illum D. Pauli ad Rom. 1. *Fœmina eorum immutaverunt naturalem usum in incubat, eum, qui contra naturam est.* Quod inter peccata lethalia Paulus ibi annumerat. Et in Historia Scholastica c. 31. super Genes. ex Methodio dicitur, diluvij causam fuisse, foeminas in insaniam versas abusus fuisse viris, illis incumbentibus, his succubis.

Sed respondet Sanchez sup. n. 9. Pereira lib. 8. in Genes. n. 9. & 10. optimè confutat, quòd eo in loco docet Methodius: unde non fuit ea diluvij causa. Ad primum textum, negat eam expositionem: sed Glossa ordinaria, & Nicol. de Lyra ibi explicant; quia foeminae mutuo pollebantur, secummet concumbentes: ac masculi cum masculis: & eodem modo explicat Glossa interlinealis ibi.

Ex his ergò Scripturis non convincitur peccatum mortale. Uti neque ex rationibus apud Sanchez sup. n. 2. quia, tametsi sit aliquis abusus conjugis; equidem non substantialis, cum sequi possit generatio; & idèò solum venialis. Quod dicitur de abusu Sacramenti, patet non subsistere, cum actus conjugalis in nime Sacramentum sit, nec aliquid Sacramentale.

Maneat igitur, per se solum esse culpam venialem. Et nihilominus dico; conjugem non posse reddere, nisi in potestate petentis sit, sine culpa veniali eo modo congregari: v. g. si idèò peccet venialiter; quia causa solius voluptatis id facit, cum aliàs habeat causam justam sic congregiendi. Ratio, quæ me movet, est; quia aliqui cooperatur peccato petentis, quòd intrinsecè malum est. De quo plura Concluf. fin. hujus Sect. ad quam remitto Lectorem.

Et hæcenus de sola variatione sitûs, retento vase naturali. Sed quid, si copula habeatur in vase non naturali? Resolutio patebit ex dicendis sequenti Concluf. quæ talis est.

CONCLUSIO XVII.

Procurare seminationem extra vas naturale, est peccatum mortale. Sufficit, quòd Seminatio utriusque conjugis moraliter sit simul.

Prima pars apud Omnes est certa. Et ratio patet; quia talis seminatio adversatur generationi seu conceptioni prolis, ad quam tamen ipsa natura semen & seminationem destinavit. Quamvis enim seminatio foeminae non sit omninò necessaria, ut Multi volunt; tamen multum confert ad facilius generandum. Tum, quia (inquit Sanchez sup. disp. 17. n. 8.) vis activa feminis virilis in foemineum agens, conc-

560. An modus, quo foemina incubat, semper sit lethalis. Ad Rom.

Id non convincitur ex Scripturis: Neque ex ratione.

561. Per se solum est venialis.

562. Ratio prioris partis Concluf.

Seminatio foemina confert ad facilius generandum, ex Sanchez.